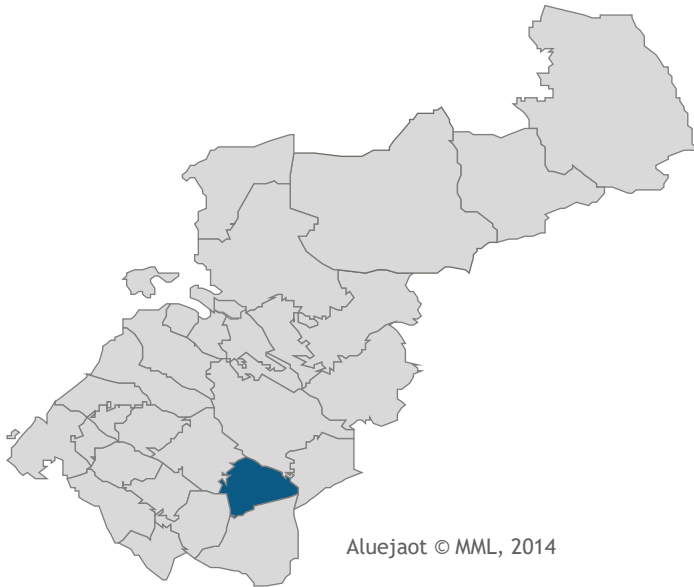

Hyvinvoinnin kuntakortti

Kärsämäki

Kunnan tiedot

Kärsämäki / Pohjois-Pohjanmaa	
Asukasluku 31.12.2024	2 371 / 418 354
Väestöennuste 2034	2 185 / 418 074
Ikärakenne (% väestöstä)	
• 0-17-vuotiaita	Vuonna 2024: 21,3/21,3 % ennuste vuoteen 2034: 17,9/18,5 %
• 18-64-vuotiaita	Vuonna 2024: 47,7/57,2 % ennuste vuoteen 2034: 48,6/56,4 %
• 65 v. täyttäneitä	Vuonna 2024: 31/21,5 % ennuste vuoteen 2034: 33,3/25,1 %
Koulutustasomittain 2023	278,6 / 399,1
Väestöllinen huoltosuhde 2023	90,3 / 63,2
Taloudellinen huoltosuhde 2023	184,7 / 144,9

Aluejaot © MML, 2014

Erityispiirteet

Kärsämäellä jokainen voi ja saa olla ylpeästi juuri omanlaisensa kärsämäkinen. Kärsämäkisyyteen kuuluu luovuutta, hyppysellinen rohkeutta sekä kyky tarkastella asioita monista näkövinkkeleistä. Kärsämäkiset yritykset, kulttuuritapahtumat, artistit ja persoonat ovat tulleet tutuiksi ympäri maailmaa. Asukaslukuun suhteutettuna Kärsämäki on Suomen yrittäjävetoisimpia kuntia.

Hyvinvoinnin strategiset kärjet ja painopistealueet

Kuntastrategia 2024-2027: Kärsämäki turvaa asukkailleen hyvän elämän edellytykset ja kehittää paikkakuntaa aktiivisen elinvoimapolitiikan keinoilla. Kunta luo asukkaidensa hyvinvoinnille edellytyksiä yhteistyössä kolmannen sektorin ja muiden toimijoiden kanssa. Vahvistamme ennakoivasti hyvinvointia. Kunta kannustaa kuntalaisia omaan vastuunottoon hyvinvoinnistaan ja omatoimiseen hyvinvointityöhön. Kylätoiminnan ja yhteisöllisyyden vahvistaminen.

Hyvinvoinnin painopistealueet 2025: 1) Ennaltaehkäisevä työ 2) Luonnon ja lähiympäristön hyödyntäminen 3) neuvontapalvelut

Asuminen ja elinympäristö

- (K:mäki/P-Pohjamaa 2023)
- **1 hengen asuntokunnat:** 43,1/44,9%
 - **Yleistä asumistukea saaneet:** 6,4/15,2%
 - **Kodin ulkopuolelle sijoitetut 0-17 vuotiaat:** 1,1/1,5 %
 - **Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot 65+ v:** 389,5/380,3 per 10 000 vast. ikäistä

Ihmissuhteet ja osallisuus

- **Hyvä keskusteluyhteys vanhempien kanssa, 8.-9.lk:** 36,7/41,8%
- **Äänestysaktiivisuus eduskuntavaaleissa:** 65,1/67,4%

Kunnassa osallisuutta ja elinvoimaa vahvistava kuntastrategia vuoteen 2027.

Vapaa-aika

- **Kirjaston kokonaislainaukset:** 11,1/17,2 per asukas
- **Fyysiset kirjasto käynnit:** 13,3/7,9 per asukasluku
- **Vähintään tunnin päivässä liikkuvat, 8.-9. lk:** 14,3/24% (2023)
- **Liikuntapaikkojen lkm/1000 asukasta** 41,23/21,92

Opiskelu ja työ

- Pitää koulunkäynnistä, 4-5.lk: 84,3/72,8 % (2023)
- Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17-24-vuotiaat: 6/6,1 % (2023)
- Työttömät, työvoimasta: 9,8/11,7 % (2024)
- Nuorisotyöttömät (18-24-v työvoimasta): 10/15,8 % (2024)
- Pitkäaikaistyöttömät, työttömistä: 29,2/35,8 % (2024)
- Työpaikkaomavaraisuus: 110,3/98,8 (2023)

Taloudellinen toimeentulo

- Lasten pienituloisuusaste: 15,7/13,8 % (2023)
- Kiinnostavat harrastukset liian kalliita, 8.-9.lk: 24,6/25,0 % (2023)
- Toimeentulotukea pitkäaik. saaneet 25-64-v. vuodessa: 0,9/1,6 % (2023)
- Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25-64-v.: 11,3/7,7 % (2023)
- Toimeentulotukea saaneet 65 v. täyttäneet: 2,1/1,3 % (2023)

Terveys ja mielen hyvinvointi

- Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, 4.-5. lk: 12 /10,4 % (2023)
- Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä 8-9 lk: 72,6/65,6 % (2023)
- Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat 25-64-v: 5,1/4,2 % (2023)

Elintavat

Yläkouluikäiset:

- Nukkuu arkisin alle 8 h: 27,9/36,5 % (2023)
- Ei koe painoaan sopivaksi: 48,4/36,1 % (2023)
- Alkoholin käyttö viikoittain 4,9/2,7% (2023)
Nikotiinipussit silloin tällöin/päivittäin 12,7/6,9% (2023)
sähkösavukkeet päivittäin 4,8/4% (2023)
kannabiksen käytön kokeilu 0/5,4% (2023)
nuuskan käyttö päivittäin 9,5/5,4%

Toimiva arki

Lapset, lapsiperheet, nuoret:

- Varhaiskasvatukseen osallistuneet 1-6 vuotiaat: 80/koko maa 79 % (2023)

Ikäihmiset:

- Yksinasuvat 75 v. täyttäneet: 44,5/42,6 % (2023)

Palvelut

Kunnan terveydenedistämisen aktiivisuus (teaviisari.fi, K-mäki/P-Pohjanmaa):
Huono tulos 0-25
Parannettavaa 25-75
Hyvä tulos 75-100

- Perusopetus: 65/63 (2024)
- Lukiokoulutus: -/63 (2024)
- Kulttuuri: 56/75 (2024)
- Kuntajohto: 67/81 (2024)
- Liikunta: 56/75 (2024)

Keskeiset hyvinvoinnin vahvuudet ja haasteet

TALOUS JA ELINVOIMA **Vahvuudet:** Hyvä positiivinen ilmapiiri **Huolen aiheet:** Palveluiden saatavuus ei saisi hidastaa työkyvyn ylläpitoa tuen tarpeen ilmetessä. Elinkustannusten nousu.

LAPSET, NUORET JA LAPSI-PERHEET **Vahvuudet:** Hyvät puitteet lasten liikunnallisille harrastuksille, joihin voi osallistua itsenäisesti, perheinä ja järjestöjen kautta. Uusimpia ovat Kataja areena, lasten liikennepuisto ja frisbeegolf-radat Suomessa ja Saviselässä. Turvallinen ympäristö ja luonnonläheisyys. **Huolen aiheet:** Lasten määrä on aleneva. Mielekkäiden harrastusten löytäminen varsinkin heille, jotka eivät ole aktiivisesti mukana urheilu- tai kansalaisopistoryhmissä. Nuorilla on mielenterveysongelmia ja väkivalta sekä päihteiden käyttö on lisääntynyt. Varhaiskasvatuksessa ja koulussa tuen tarpeet ovat kasvaneet. Move-testien tulokset heikompia koko maan tuloksiin verrattuina.

NUORET AIKUISET **Vahvuudet:** Runsaasti työllistymismahdollisuuksia ja edullista asumista. Kunnassa asuvat viihtyvät. **Huolen aiheet:** Tarvitsemme lisää paluumuuttajia, nuoret aikuiset lähtevät opiskelemaan toiselle paikkakunnalle. Mielenterveys ja erityisesti päihdepalveluiden saatavuus on rajallista. Nuoret aikuiset kokevat myös yksinäisyyttä, mikä on kaikissa ikäryhmissä tunnistettava asia.

TYÖIKÄISET **Vahvuudet:** Asumisen helppous ja palveluiden saavutettavuus kaikille. Päivittäisten asioiden hoitaminen on sujuvaa. **Huolen aiheet:** Väestömäärän vähetessä toivotaan työikäisten riittävyyttä. Työperäistä maahanmuuttoa tulisi edistää. Mielenterveys- tai päihdeasioihin apua tarvitsevien tulisi saada tukea riittävän nopeasti ja säännöllisesti, jotta paluu työelämään mahdollistuisi mahdollisimman lyhyen katkeaman jälkeen.

IKÄIHMISET **Vahvuudet:** Turvallinen vanhuusvirikkeellisessä ympäristössä. Käräsmäellä on paljon järjestötoimintaa ja osallisuutta edistetään. Kattavat kotiin tarjottavat palvelut ja sekä uudet hoivakotitilat. Kuntakonserni suunnittelee senioriasuntoja. **Huolen aiheet:** Ikäihmisillä on haasteita asioiden hoitamisessa, koska palvelut ovat siirtyneet verkkoon, tähän kaivataan opastusta ja tukea. Toivotaan matalan kynnyksen palveluita, kuten seniorineuvolaa.

KAIKKI IKÄRYHMÄT **Vahvuudet:** Hyvät liikenneyhteydet ja edullisen asumisen kunta, joka palvelee hyvin kaikenikäisiä. Luonto lähellä. **Huolen aiheet:** Pienenevät ikäluokat. Väestön väheneminen asettaa haasteita palveluvalikoiman tarjonnalle. Miten saataisiin innostettua ihmisiä osallistumaan aktiivisemmin.

Hyvinvointitavoitteet 2025

Ennaltaehkäisevä mielenterveys ja päihdetyö. Ehkäisevän päihdetyön työryhmän päivittäminen.

Luonnon ja lähiympäristön hyödyntäminen koulussa, varhaiskasvatuksessa ja kuntalaisten keskuudessa.

Neuvontapalvelut; digineuvonnan kehittäminen. Elintapa- ja liikuntaneuvonnan kehittäminen ja palvelupolun luominen.

Hyvinvointitavoitteiden 2024 arviointi

- 1) Lasten, nuorten ja perheiden palveluiden kehittäminen ja monipuolistaminen
Varausjärjestelmän liikuntapaikkojen varaamiseen myös yksityiskäyttöön otettu käyttöön.
Liikuntamahdollisuuksista ja liikuntavälineiden lainaamisesta on tiedotettu eri kanavissa.
Kuntalaisia on kannustettu liikkumaan omaehtoisesti pitämällä ulkoliikuntapaikat kunnossa ja järjestämällä erilaisia kampanjoita ja tapahtumia. Vapaa sivistystoimi on tarjonnut myös monipuolisia harrastusmahdollisuuksia kaiken ikäisille.
Nuorisotoimi on ollut mukana nuorisotyön alueellisessa hankkeessa (NUPS). Nuorisovaltuusto on kokoontunut säännöllisesti, järjestänyt retkiä ja muuta toimintaa. Nuorisovaltuuston edustajalla on ollut läsnäolo- ja puheoikeus valtuuston kokouksissa. Kärsämäen edustaja on osallistunut maakunnalliseen toimintaan.
Kirjasto on järjestänyt runsaasti tapahtumia kaikenikäisille, kuten näyttelyitä, satuhetkiä, kirjastokahveja ja työpajoja. Kulttuuritoiminta on ollut vilkasta ja yhdistysten kanssa yhteistyössä on järjestetty n 100 tapahtumaa.
Avoimessa varhaiskasvatuksessa on ollut aktiivisesti mukana eri järjestöjä. Perhekerho on toteutettu yhteistyössä seurakunnan kanssa.
- 2) Osallisuuden vahvistaminen
Minun arkeni ja elämäni kysely (täysi-ikäisille), Zekkipro-kysely (koulu-ikäisille), työhyvinvointikysely (kunnan työntekijöille)
Valtuustoaloitteet ja kuntalaisaloitteet
Kuntalaisillat, järjestötapaamiset, kyläneuvoston perustaminen
Avustukset
Nuorisovaltuuston osallistavan budjetoinnin toteuttaminen
Nuorten osallistaminen nuorisotyön keinoin
- 3) Ennaltaehkäisevän työn lisääminen
Koululla on ollut vierailijoita esim. Amin Asikainen puhumassa kiusaamisesta ja väkivallasta.
Koulupoliisi ja Toni Nyström ovat myös puhuneet kiusaamisesta.
Lapsiparkki on järjestetty kerran viikossa yhteistyössä seurakunnan kanssa.
Seniorineuvola toiminta ei ole käynnistynyt.

Digineuvontaan on haettu hankerahoitusta. Kehittäminen jatkuu 2025

Lisätietoa: Kunnan hyvinvointikertomus: [Linkki](#)

Yhteystiedot:

Kunnanjohtaja Juho Jukkola

Hyvinvoinnin yhteyshenkilö Ira Toppinen

Sähköposti: [etunimi.sukunimi\(a\)karsamaki.fi](mailto:etunimi.sukunimi(a)karsamaki.fi)